

Mart 2005

**TÜRK KÜTÜPHANECİLER
DERNEĞİ**

İSTANBUL ŞUBESİ'NDEN HABERLER

MERHABA,

Yeni bir sayımızla tekrar sizlerle. Bu ay hem hüzünlü, hem sevinçliyiz. Hüznümüz yıllar boyunca Ürgüp ve çevresine kütüphane hizmetini halkın ayağına taşıyan Türk Kütüphaneciliği'nin duayenlerinden Mustafa Güzelgöz ile ÜNAK Başkanı Sayın Adile Günden'in ani vefatı bizlere ve tüm kütüphanecilik camiasına büyük bir hüznü yaşattır.

Sevincimiz ise 41. Kütüphane Haftası'nın tüm Türkiye'de yine çeşitli etkinliklerle kutlanacak olmasıdır. Bu vesile ile tüm meslektaşlarımızın 28 Mart- 3 Nisan 2005 tarihleri arasında gerçekleşecek olan 41. Kütüphane Haftası'nı kutlarız. Bir hafta boyunca sizlerle paylaşmayı umduğumuz birçok etkinliğin yer alacağı bu önemli haftaya katılarak, bizlere ve mesleğimize destek olmanızı bekliyoruz. İstanbul'da gerçekleşen etkinlikler için programa <http://www.istanbul.kutuphaneci.org.tr> web adresimizden erişebilirsiniz.

Bültenimizin bu sayısında Mustafa Güzelgöz'ün ve Adile Günden'in anısına sizler için birer derleme yazısı oluşturduk. Ayrıca kütüphane ve kütüphaneci dostu Rasime ve Recai Şeyhoğlu'nun Bergama'da kurmuş oldukları kütüphaneler ile ilgili bir yazı okuyacaksınız.

Üyelerimizin maddi destekleriyle satın alınan ve Genel Merkez tarafından Şubemize tahsis edilen yeni dairemizin tamir ve bakım işleri için desteğinizi bekliyoruz. Bu konuda göstermiş olduğunuz hassasiyete, her türlü maddi ve manevi desteğinize çok teşekkür ediyoruz.

Bültenin bu sayısının hazırlanmasında emeği geçen değerli meslektaşlarımız Derya Soğuksu, İlkay Holt, Muhteşem Önder, Nihal Elbirlik ve Selcan Tokgöz'e ayrıca teşekkür ediyoruz.

41. Kütüphane Haftanız Kutlu Olsun!

Güssün Güneş

DUYURULAR

- Türk Kütüphaneciler Derneği İstanbul Şubesi'nin yayınlamış olduğu dört yeni eserin sipariş isteklerini nelbirlik@ku.edu.tr' e iletebilirsiniz.
- Türk Kütüphaneciler Derneği İstanbul Şubesi'nin 41. Kütüphane Haftası etkinlikleri çerçevesinde 31 Mart 2005 Cuma günü saat 19.30'da CuDe Restorant'ta gerçekleştireceği "Kütüphaneciler Dayanışma Yemeği"ne bütün üyelerimizi ve dostlarımızı bekliyoruz. Yemek davetiyeleri ve ayrıntılı bilgi için Nihal Elbirlik (0-212-338 12 23, nelbirlik@ku.edu.tr)'i arayabilirsiniz.
- Türk Kütüphaneciler Derneği İstanbul Şubesi olarak IDÉEFIXE ile **İhtiyaç sahibi okullara kitap göndermeye var mısınız ?** isimli çok anlamlı bir kampanya başlatıldı. İhtiyaç sahibi kütüphanelerden Türk Kütüphaneciler Derneği İstanbul Şubesi'ne ve IDÉEFIXE'e gelen yardım talepleri bir sayfada toplandı. Kütüphanecilerin verdiği listelerden oluşturulan çocuk kitapları ve diğer ürünler bağış yapmak isteyen kişi ya da kurumlarca listeden seçilecek okullara gönderilecektir. Her kesimin desteğini beklediğimiz bu kampanya için adres: <http://www.ideefixe.com/kitap>
- 2005 yılı üyelik aidatlarımız 20 YTL olarak belirlenmiştir. Üyelerimizin aidatlarını Yapı Kredi Bankası Beyoğlu Şubesi 1561497-9 no'lu YTL hesabına yatırmaları önemle rica olunur.

Bültende yayınlanması istenilen yazılar editör adına ggunes@ku.edu.tr adresine gönderilmelidir. Yazıların sorumluluğu yazarına aittir. Yazılar Bülten'in ve yazarlarının ismi belirtilerek kullanılabilir. İletişim adreslerimiz:

web: <http://www.istanbul.kutuphaneci.org.tr/>

e-posta: dbayir@ku.edu.tr

SAYGIYLA ANIYORUZ...

ADİLE GÜNDEM

ÜNAK YÖNETİM KURULU BAŞKANI

Üniversite ve Araştırma Kütüphanecileri Derneği Kurucu Üyesi ve Başkanı Sayın Adile Günden 07.02. 1945'te Ankara'da doğdu. 1968 yılında Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Kütüphanecilik Bölümü'nden mezun olmuştur. Aynı yıl Hacettepe Üniversitesi Kütüphanesi'nde göreve başlamıştır. 1979 yılında Beytepe Kütüphanesi "kitaplık uzmanlığı" kadrosuna tayin edilmiş ve yine 1979 yılında Hacettepe Üniversitesi Beytepe Kütüphanesi Sağlama Bölümü şefliğine getirilmiştir. Yine aynı yıl Hacettepe Üniversitesi Sosyal ve İdari Bilimler Fakültesi Kütüphanecilik Bölümü Uzmanlığı'na tayin edilmiştir. 1983-1993 arası Hacettepe Üniversitesi tarafından YÖK Dokümantasyon Merkezi Başkanlığı'nda görevlendirilmiş ve Daire Başkan Yardımcısı olarak çalışmıştır. 1994 yılında Hacettepe Üniversitesi Kütüphane ve Dokümantasyon Dairesi Başkan Yardımcılığı görevine atanmıştır. 9 Ağustos 1991 tarihinde kurulan ÜNAK'ın kurucu üyeliği, başkan yardımcılığı ve 1998'den bu yana da başkanlığı görevlerinde bulunmuştur.

SAYGIYLA ANIYORUZ...

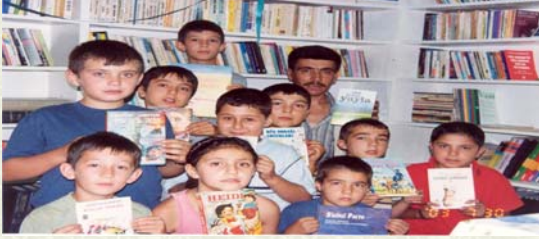

MUSTAFA GÜZELGÖZ

Eşek sırtında yıllar boyunca Anadolu köylerine ulaştırdığı kitaplarla, halk arasında “Eşekli Kütüphaneci “ olarak da tanınan Mustafa Güzelgöz 84 yaşında solunum yetmezliğine bağlı kalp rahatsızlığı nedeniyle vefat etti. Kırsal kesimdeki vatandaşların kitapla tanışmasında ciddi çabalar gösteren Mustafa Güzelgöz, merkezi ABD’ de olan The Lane Eryant International Volunteer Citation (Amerikan Barış Gönüllüleri Derneği) merkezi tarafından 1963 yılında 77 ülkeden adayların bulunduğu yarışmada, insanlık eğitimine yaptığı katkılardan dolayı “insanlık gönüllüsü” hizmet ödülü ABD Başkanı John Kennedy tarafından verilmişti. Daha sonra yine aynı organizasyon merkezi, Mustafa Güzelgöz’e köylere kitap ulaştırılmasını kolaylaştırmak için bir de jeep hediye etmiştir. Fakir Baykurt’un yazdığı “Eşekli Kütüphaneci” romanına da esin kaynağı olan Mustafa Güzelgöz bölgesine ve insanlığa hizmeti yalnızca kütüphanecilikle sınırlı olmamıştır. 1946’da Ürgüp Kütüphanesi’nde genç bir memurken halka binek hayvanlarıyla kitap taşımak fikrini ortaya atan ve bu fikri kendisi uygulayan Güzelgöz, daha sonra köylü kadınların toplumsal ve ekonomik etkinliklerini arttırmak amacıyla dikiş makineleri alınmasına ön ayak olmuş, köylülerin yılda beş yüz ton şarap üretmelerini sağlayacak bir tesisin kurulmasında rol oynamış ve beş köyde yerel spor kulüplerinin kurulmasını sağlamıştır. Köy yerleşimlerinde de bilgili insanların çıkararak, ülke yönetimlerinde bile söz sahibi olabilmelerinin de ufkunu açan kişilerden biri olarak kültürel yaşama damgasını vuran kimlikli Mustafa Güzelgöz’ün bu çabaları emekli olduğu 1972’ye kadar sürmüştür. 1993 yılında da dönemin Kültür Bakanı Fikri Sağlar tarafından Türk kütüphaneciliğine yaptığı hizmetlerden dolayı onur plaketi ile ödüllendirilmiştir.

“Aydınlanma Yolunda Dokuz Adım”

Kütüphaneler Zinciri

**“Çocuklar kitap okumalı,
Bilinmeyenleri bilmeli,
Gençler de çocuklardan etkilenip
Kitaba tutsak olmalı.”**

Rasime ve Recai Şeyhoğlu, Bergama'nın Tırmanlar Köyü'nde 'Kütüphaneler Zinciri'ne bir halka daha ekleyerek, bu zincirin 9. halkasını oluşturdu. Daha önce Bergama'nın Karaveliler, Çamköy, Aşağıkırıklar, Ayaskent, Hacıhamzalar, Narlıca, Pınarköy ve Demircidere köylerinin genç ve çocuklarını kütüphane ile tanıştırmışlardı. Rasime ve Recai Şeyhoğlu'na göre “Çocuklar kitap okumalı, bilinmeyenleri bilmeli, gençler de çocuklardan etkilenip kitaba tutsak” olmalıydılar. Türk Kütüphaneciler Derneği İstanbul Şubesi kitap ve kütüphanelere yaptığı katkılar nedeniyle Rasime ve Recai Şeyhoğlu'na “Kütüphane/Kütüphaneci Dostu” ödülünü 28 Mart'ta Beyazıt Devlet Kütüphanesi'nde yapılacak olan Kütüphane Haftası açılış töreninde sunacaktır.

HALK KÜTÜPHANELERİ BİLDİRGESİ

Avrupa Birliği'ne üye olmak isteyen Türkiye, Birlik ülkelerinin her alandaki standartlarına ulaşmak için yoğun bir çaba içerisinde. Sosyal, politik, ekonomik, bilimsel vb. alanlardaki bu çabaların **demokratik bir toplumun oluşturulmasında en önemli kurumlardan biri olan halk kütüphanelerine** henüz yansımadağı bir gerçektir. Avrupa'nın eriştiğı uygarlık düzeyinin yakalanıp sürdürülebilmesi, okuyan, yazan, tartışan bir toplumun oluşturulması ile mümkündür. Bunun en önemli araçlarından biri; AB ülkelerindeki standartlarda hizmet verebilecek, yaygın ve örgün eğitimi destekleyebilecek, teknolojik altyapısı gelişmiş **modern halk kütüphanelerinin** ülke çapında yaygınlaştırılmasıdır.

Yaş, ırk, cinsiyet, inanç, milliyet, dil ve düşünce farkı gözetmeksizin yediden yetmişe bütün halka hizmet götürmek gibi evrensel bir amaçla hizmet veren halk kütüphaneleri, her türden ve her formatta materyali toplamak, düzenlemek ve hizmete sunmak görevini aşağıda sıraladığımız sorunlar nedeniyle tam olarak yerine getirememektedir.

Türkiye ile yakın nüfusa sahip AB üyesi ülkelerden en son elde edilen 2002 yılı verilerine göre (kaynak: <http://www.libecon.org/>) Almanya'da 10.531, Fransa'da 3.924, İngiltere'de 4.620 ve İspanya'da 5.209 halk kütüphanesi var iken, Türkiye'de 2.024 (**2005 yılı itibarıyla bu rakam 1.432**'dir) halk kütüphanesi bulunmaktadır. Bu durumda 100.000 kişiye düşen halk kütüphanesi sayısı Almanya'da 12.8, Fransa'da 6.6, İngiltere'de 7.8, İspanya'da 13.03 ve **AB ortalaması 10.5** iken, **Türkiye'de bu sayı 2.9**'dur.

Almanya'da halk kütüphanelerinde çalışan kütüphaneci sayısı 8.740, Fransa'da 7.050, İngiltere'de 6.148, İspanya'da 4.139 iken, Türkiye'de sadece 261'dir. 100.000 kişiye düşen kütüphaneci sayıları 2002 yılı itibarıyla Almanya'da 10.6, Fransa'da 11.8, İngiltere'de 10.3, İspanya'da 10.3 ve **AB ortalaması 12.3** iken, **Türkiye'de 0.3**'tür.

2002 yılı itibarıyla halk kütüphanelerinde bulunan toplam kitap ve ciltli dergi sayıları Almanya'da 101.393.029, Fransa'da 159.565.475, İngiltere'de 114.199.142 ve İspanya'da 44.852.081 iken Türkiye'de 12.768.932'dir.

Halk kütüphanelerine üye olanların sayılarına baktığımızda Almanya'da 7.370.529, Fransa'da 12.159.026, İngiltere'de 33.664.000 ve İspanya'da 7.992.568 iken bu sayı Türkiye'de 334.225'dir.

Ülkemizdeki halk kütüphanelerinin daha iyi yapılanmaları ve Avrupa'daki kütüphaneler düzeyinde hizmet sunabilmeleri için yapılması gerekenler şu şekilde sıralanabilir:

1. Kendileri de **demokratik kurumlar** olan halk kütüphanelerinin Türkiye'de demokrasinin ve yurttaşlık bilincinin güçlenmesine katkıda bulunma işlev ve olanakları kabul edilmelidir. Halk kütüphanelerinin **çok kültürlülüğün** ve **sivil toplumun** gerçekleşmesine katkıda bulunmasının önündeki engeller kaldırılmalıdır.

2. Halk kütüphanelerinin kaliteli hizmetler sunabilmeleri için vazgeçilmez unsur olan **insan gücü** içinde en önemli kesimi oluşturan **meslek eğitimi görmüş kütüphanecilerin** bu kütüphanelere çekilmesi gerekmektedir. Halen bu kütüphanelerde çalışanların motivasyonlarının artırılması için ise **özlük hakları** iyileştirilmeli; mesleki konularda söz sahibi olmaları ve karar verme mekanizmaları içinde yer almaları sağlanmalıdır.

3. Halk kütüphanelerinin Avrupa ile bağdaşık, başarılı ve bilgi temelli bir ekonomiye katkıda bulunan, sayısal teknolojileri kullanan, yenilikçi ve kaliteli hizmetler sunabilmeleri için; bu kütüphanelerin dermelerinin oluşturulmasında toplumun değişen istekleri göz önünde bulundurulmalı ve özellikle yeni yayınların izlenebilmesi için gerekli düzenlemeler yapılmalıdır. Süreli yayınların alımı için izlenen satın alma politikaları ve prosedürleri günümüz şartlarına uygun hale getirilmelidir. **Kütüphaneler ve Yayınlar Genel Müdürlüğü**, halk kütüphaneleriyle ilgili **derme sağlama politikasında kitap dışı materyal** alımı yaklaşımını güçlendirmeli, bu materyal türü de mutlaka halk kütüphanesi dermelerinde yer almalıdır.

4. Halk kütüphanelerinin istatistiklerinden, bu kütüphanelerin **kullanıcı ve üye sayılarının** yıllar itibarıyla düştüğü anlaşılmaktadır. Bunun başlıca nedenlerinden biri, halk kütüphanelerinin değişen dünyada toplumun isteklerini karşılamaktan uzaklaşması; ikincisi ise bu kütüphanelerin yeni teknolojilerden faydalanamamasıdır. Halk kütüphanelerinde yeni teknolojik gelişmeler, Bütünleşik Kütüphane Sistemleri üzerinde yaygınlaştırılmalıdır ve kütüphanelerin İnternet hat ücretlerinden indirimli olarak yararlanmaları sağlanmalıdır.

5. Halk kütüphaneleri **gezici kütüphane** ağları ile desteklenmelidir. Bazı büyük şehirlerde hizmet veren gezici kütüphanelerin sayısının artırılması gerektiği halde, var olanlar bile personel ve ödenek yetersizlikleri nedeniyle zaman içinde yok olmuşlardır.

6. Halk kütüphaneleri, mevcut kullanıcı potansiyelinin yanında, **dışlanmış gruplar** ve **engellilere** hizmet sunabilen birer eğitim-kültür merkezi haline getirilmelidir.

7. Halen kullanılmakta olan halk kütüphaneleri yapılarının iyileştirilmesi ve çalışılabilir fiziksel yeterliliğe eriştirilmesi gerekmektedir. Yeni yapılacak **kütüphane binaları** için gelişmiş ülkelerin standartları temel alınmalıdır. Halk kütüphanelerinin iş yaşamına ve ekonomiye destek verebilmeleri için, onların uygun ve yeterli teknolojik donanım-yazılıma ve teknik nitelikli personele sahip olmaları, üniversiteler, KOBİ'ler, Ticaret Odaları vb. kuruluşlarla işbirliğine gitmeleri sağlanmalıdır.

8. Kütüphaneler için bir **ulusal politika** ve gerçekçi bir **gelişme planı** hazırlanmalı, daha da önemlisi bölgesel ve yerel düzeyde halk kütüphanelerinin oluşumu ve işleyişini ilgilendiren ve görevlerini tanımlayan bir "**Kütüphaneler Yasası**" mutlaka ve geciktirilmeksizin çıkarılmalıdır.

9. Halk kütüphanelerinin Türkiye'de **yaşam boyu öğrenime** katkıda bulunma işlevi güçlendirilmelidir. Bu bağlamda, kaliteli eğitim programları ve bu eğitim programları için sayısal ortamda içerik sunulmalı; bu tür bir eğitimin bitiminde, her yerde geçerli olacak uygun bir sertifika vermek üzere de yasal zemin hazırlanmalıdır.

10. Halk kütüphaneleri, **arşivler** ve **müzelerin** etkinlikleri ulusal, bölgesel ve yerel düzeylerde koordine edilmeli, bu konuda kapsamlı bir **bilgi envanteri** oluşturulmalıdır.

11. Halk kütüphaneleri için bir **telif hakları politikası** geliştirilmelidir. Halk kütüphaneleri kamusal yarar ile fikri mülkiyet arasında denge kurma anlayışı temelinde hizmet vermeliyimler. Bu bağlamda, telif haklarından doğan giderler halk kütüphanesi kullanıcılarına yansıtılmamalıdır.

12. Halk kütüphanelerinin Türkiye'de **sayısal (dijital) kültür mirası** yaratma çabalarına destek olunmalıdır.

13. Halk kütüphaneleri **e-devlet**, **e-Türkiye** uygulamaları içinde görülmeli ve bu uygulamaların temelinde yer almalıdır.

Türk Kütüphaneciler Derneği İstanbul Şubesi

Mart 2005

TÜRK KÜTÜPHANECİLER DERNEĞİ

İSTANBUL ŞUBESİ

BAHARA MERHABA GEZİSİ

(23-24 Nisan 2005)

BURSA & ULUDAĞ & CUMALIKIZIK KÖYÜ)

(Ulaşım + Otel (Anadolu Otelcilik ve Turizm Meslek Lise Müdürlüğü -

Uygulama Oteli) + Kahvaltı = 75.00 YTL)

PROGRAM:

23 Nisan 2005 Cumartesi: (Aşağıda belirtilen yer ve saatlerde o civardan gelecek arkadaşlar toplandıktan sonra E-5'den devam edilerek Eskişehir'den feribotla Yalova'ya

geçip, buradan BURSA'ya gidilecek.)

07:00 – Sarıyer - Halk Eğitim Merkezi önünden hareket

07:30 - Beşiktaş - Üsküdar Vapur İskelesi önü

07:45 – Beylerbeyi - 1.Boğaz Köprüsü çıkışı durağı

08:00 – Kadıköy - Haldun Taner Sahnesi önü

11:00 - Bursa'ya varış ve otele yerleşme (Anadolu Otelcilik ve Turizm Meslek Lise

Müdürlüğü – Uygulama Oteli)

11:30 – Bursa Büyükşehir Belediyesi Şehir Kütüphanesi ve şehir turu

13:00 - Öğle yemeği (İSKENDER KEBAP)

14:00 - Şehrin tarihi yerlerinin, camilerinin, müzelerinin gezilmesi

17:00 - Kapalı Çarşı ve serbest zaman

20:00 - Akşam yemeği (Setbaşı Devlet Su İşleri'nin tesislerinde)

24 Nisan 2005 Pazar:

08:00 - Kahvaltı

09:00 - Otelden ayrılış ve ULUDAĞ'a hareket

10:00 - Uludağ'a varış, çay molası ve çevre gezisi

12:00 - Öğle yemeği (açık havada MANGAL)

13:00 - Uludağ'dan hareket

14:00 - CUMALIKIZIK Köyü'ne varış, çay molası ve çevre gezisi

18:00 - Akşam yemeği (Şelalenin üstünde ALABALIK)

19:00 – İstanbul'a hareket

Başvuru : Nihal ELBİRLİK

(Tel. 0-212-338 12 23 veya nelbirlik@ku.edu.tr)

NOT: Gezimiz 26 kişi ile sınırlı olup, ilk başvurular katılabilecektir.

Son Başvuru Tarihi: 08 Nisan 2005

Rezervasyonunuzun kesinleşmesi için **15 Nisan** tarihine kadar kişi başına ödenmesi gereken **75.00** YTL'nin aşağıdaki hesaba “**Bursa Gezisi**” notu ile yatırılmasını önemle rica ederiz.

Banka Bilgileri: Koçbank – Koç Üniversitesi Şubesi, hesap no: **40839133**